

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedientja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 14.

V Ljubljani, v soboto 18. januarija 1896.

Letnik XXIV

Pod zastavo katoliške ljudske stranke.

I.

Pod tem naslovom piše „Prim. List“:

Pred vsem se nam zdi potrebno, da se sè svojimi naročniki sporazumemo, kar se tiče stališča, ki ga mislimo zavzemati v politiki.

„Primorski list“ se je pred tremi leti ustanovil z namenom, da bi zagovarjal in dejanski izvrševal v Primorji resolucije I. slov. katoliškega shoda. Teh resolucij smo se do zdaj trdno držali, in držati se jih hočemo tudi odslej. Mi se ne moremo pogajati z nikomer, kateri jih ne podpiše, ker one izražajo edino prava krščanska načela, brez katerih ni lasne in večne sreče. Raje smo pripravljeni vstaviti list, kakor s pogajanjem in kompromisi tem načelom se izneveriti.

Za našo notranjo, avstrijsko in slovensko, politiko najvažnija resolucija je brez dvoma naslednja: „V obrambo naših verskih in narodnih pravic spoznava prvi slovenski katoliški obhod potrebo tesne zveze katoličanov raznih avstrijskih narodov“.

Ta tesna zveza avstrijskih katoličanov nam je bila vže dolgo v mislih in željah kot vzor-stranka avstrijske politike. Večkrat smo vže duhove budili za to misel. Mislili smo si jo kot nekak „katoliški centrum“. Pa tudi mnogi drugi so se ogrevali za tako stranko. Še hranimo pismo iz l. 1893, ki nam ga je poslal neki prijatelj iz goriških gor; v tem pismu pričakuje od nas poziva za katoliški centrum, češ, položaj za ustanovitev katoliške stranke v državnem zboru je najugodnejši...

Kar smo dolgo tako željno pričakovali, smo slednjič vendar dočakali. Naše misli o katoliškem centru v državnem zboru so se vresničile v nedavno osnovani novi stranki, ki se je krstila za „katoliško ljudsko stranko“. Ni nam do imena — imamo reč.

Mi izpovedavamo prigram te stranke, ker obsega vse, kar nam je sveto kot katoličanom in rodoljubom. Program kat. ljudske stranke je pred državnim zborom razglasil njen voditelj v svojem govoru dné 10. dec. 1895. Besede Dipaulijeve jemljemo kot slovesno, uradno izjavo nove stranke in jim popolnoma verjamemo, dokler bi nas morda dejanja drugače ne prepričala.

1. Ta stranka postavlja vero na prvo mesto — tudi v politiki. „Mi se imenujemo katoliška stranka, ker priznavamo katoliške nauke za najvišja temeljna načela naše politike“. Tako zatrjuje baron Dipauli, in mi se z njim povsem zlagamo.

2. Ta stranka postavlja narodnost na drugo mesto, in hoče ravno zato, ker je katoliška, biti pravična vsem narodnostim. „Kakor doslej, bomo tudi v prihodnje vsem narodom pravičnost izkazovali, nobenega naroda ne izključujemo“. Besede istega voditelja nove kat. ljudske stranke!

3. Ta stranka ima gorko srce za ubogo ljudstvo in nižje stanove; temu ljudstvu hoče z dejanjem pomagati in je povzdigniti. Zatorej se bo „krepko potezala, da se v kratkem vstvariijo postave, s katerimi bo moč ohraniti naš kmetski in srednji meščanski stan“. Tudi te besede so nam vzete iz srca!

4. Ta stranka hoče tudi Židom biti pravična t. j. odkazati jim hoče v katoliški Avstriji tisto mesto, katero jim tiče; hoče jih vkrotiti in podrediti krščanskemu ljudstvu. S postavnimi sredstvi bo vničevala judovski vpliv v časopisju, v politiki, v gospodarstvu. Židovskega oduševstva mora biti konec! Ta stranka ima v svojem programu antisemitizem. In to je prav, to je krščansko in avstrijsko! Tudi nam v Primorji bi ne škodovalo nekaj antisemitizma.

5. Zatorej hoče ta stranka živeti v prijateljskem razmerju s krščanskimi socialisti. Ona sicer ne odobrava vsega, kar delajo dumajski antisemiti, vendar

pohvalno pripoznava, kako potrebno in koristno je gibanje, katero so provzročili. Tako mislimo o krščanskih socialistih tudi mi. Da, mi pritrujemo Dipaulijevim besedam: „Kedor noče, da se Avstrija pojudi, mora hvaležen biti oni stranki, onim možem, kateri se s požrtvovalnostjo, z nesebičnostjo trudijo, da bi domovino zopet pokristijanili in njene prebivalce srečne naredili. Tak bi pa tudi moral imeti pogum, to hvaležnost skazovati ne le v tihih sobi doma, ampak bi moral tudi javno hvaliti, kar je hvale vredno“. Može, ki tako govorijo, so se vže z dejanjem krepko potezali nasproti Badenijevi vladi za krščanske socialiste.

To so možje od katoliške ljudske stranke. Njih program izpovedamo tudi mi.

V naših resnih časih je pred vsem potrebno, da jasno, določeno mislimo in govorimo. Nič ni osodbiše kakor omahovati med raznimi strankami, brez načel, brez smotra.

Ako izvzamemo eden ali dva slovenska lista, še zdaj ni jasno, katero politično stališče nasproti katoliški stranki zavzemajo slovenski listi.

Zeleti bi bilo, da bi se naši listi o tem izrekli: le tako bomo vedeli, pri čem smo t. j. ali imajo za nas še veljati resolucije I. slovenskega katoliškega shoda ali pa jih — vržemo v koš!

Svoje misli o tem pojasnimo v drugem članku.

Deželni zbor Kranjski.

(VII. seja, dne 18. januarija.)

Ko je deželni glavar Detela po 10. uri otvoril sejo in razdelil odsekom došle prošnje, poroča posl. Klun o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1896. Potrebščina se proračunava na 359.775 gld., pokritje pa na 23.279 gld., torej se kaže primanjkljaja 336.496 gld. V primeri s primanjkljajem minulega leta bi bil letošnji višji za 7300 gld.

LISTEK

Dozdevna ljubezen.

Roman. — Spisal knez M. N. Volkonskij.

(Dalje.)

Da se kaj dela, da se ne zmrzne, ampak živi, potreben je cilj, potrebno je znanje svojega dela, nadaljeval je Bahtemin, ne poslušaje ugovora. Govoril uže ni za Ilijo Dmitrijeviča, kateri je gledal na Stefana Alekséjeviča čudé se in ne umé, čemu je vse to. Govoril je, hodé po sobi z rokami na hrbtu in pripognjeno glavo, — to, kar je bilo v njegovej duši, ker zdelo se mu je potrebno izraziti z besedami to, o čemer je mučno mislil ves dan. — Ako pa ta cilj, ta tla, uidejo, odleté in izginejo kakor dim? prašal je Bahtemin. — Kaj potem? Prav za prav je jeden cilj v življenju, najbistvenejši in najnaravnejši — dobivanje denarja in sredstev za ohranitev, a vse drugo je neumnost. Ako jih pa imam? . . . Kaj potem? . . . Veseliti in radovati se? . . . Dokler bi mogel, veselil bi se in radoval; zapomnite si pa, da je vse to neumno, jako neumno. . . . A, naposled, ni moči samo radovati se. Nu, kje je pa delo? . . .

Pri tem je obmolknil in se zamislil.

Ilija Dmitrijevič gledal je, s-dé pri oknu, na

temni drevored, z dobrodušno smešnim vidom ter deval palčico na ustnice . . .

Služba? izpregovoril je zopet Bahtemin. — v službi je vse neumnost, izvedenost. Deželna opravila so v večni pesni o kmetu, njegovem umu, praktičnosti, energiji in pomznosti? . . . Svetujejo pri njem nečesa učiti se, njemu laskati se, pred njim se ponižujejo . . . ali kaj še ne kvasijo! . . . končal je po hipnem prestanku.

„In kaj še on ne nakvasi!“ mislil je med tem Ilija Dmitrijevič, gledal na razsrjenega Bahtemina in z vso dušo obžaloval, da se ni vrnil v italnico, kakor je hotel. „Kak človek! a zakaj je tak?“ Mislil je pristaviti svoj ugovor, a Stefan Alek éjevič ni mu pustil govoriti. Ilija Dmitrijevič se je posmešnil v zadregi, odločil se počakati, dokler ne utihne Bahtemin in zakuril papiročko (cigaretko).

„Jaz razumem grofa X“ govoril je Bahtemin, razburjen od zvukov lastnega glasa, — grofa X, človeka z umom, z nenavadno izobraženostjo, s čudovito trdno voljo . . . A ti pritikove! . . . Grofa X so pustili, na njegovo mesto pa postavili „koga?“ ah, to je stršeno! Sedaj glejte, kaj delajo v vseh ministerstvih . . .

Bila je uže jedna po polnoči, ko je šel Ilija Dmitrijevič s svetlimi, dobrohotnimi a zaspani

očmi iz Bahteminove sobe v temni prehod in, skrbno stopaje po prstih, doli po stopnicah.

Stefan Alek éjevič ga je spomnil.

„Na svidenje do jutri, šepetal je Ilija Dmitrijevič, obračaje in smeje se. Ne zabite vaše številke, sicer jo pa vé vratar . . . Na svidenje . . . Bahtemin vrnil se je v svojo sobo, truden, a nekako pomirjen, legel počivat in trdno zadremal.

II.

Drugi dan se je zbudil Stefan Alekséjevič jako rano. Vstal je in šel doli, ko ni bilo še sedem ura. V jedilnici, ne še razsvetljeni s solncem, pripravljali in pokrivali so postreški mize. Bahtemin si je ukazal kavo. Prinesel mu jo je krasen, zdrav španski natakar, visoko drže prtič.

Bahtemin je nallil čašo in prašal, je li daleč do starega grada, — prašal, ne da bi res želel znati to daljavo, ampak bolj zato, da bi slišal zvok človeškega glasa. Bilo mu je dolg čas.

„Ali boče iti gospod peš?“ prašal je Spanec, devaje prtič érez rame.

Stefan Aleksejevič mu je pritrdil.

Spanec se je za trenotek zamislil, nekaj pomislil in odločno odgovoril:

„O, kake pol ure! Vedno naravnost po stezici“. In začel mu je razlagati pot.

Povikšanje primanjkljaja za 7300 gld. bi samo na sebi ne bilo tako strašno, ker iz primere s prejšnjimi leti razvidimo, da se število v naši deželi potrebnih šol čedalje bolj dopolnjuje in da vsled tega tudi troški za šolstvo ne naraščajo več v tako obilni meri, kakor v prejšnjem času, ko so leto za letom redno poskočevali za 10.000 gld. do 15.000 gld. — Ali letos treba nam je v pošteb jemati neko drugo okoliščino, ki bode neugodno vplivala na deželno gospodarstvo sploh, in posebej tudi na proračun normalno-šolskega zaklada.

Po deželnem zakonu z dne 28. decembra 1884 poravnava se velik del šolske potrebščine z 10 odst. priklado na vse neposredne davke, ki so podvrženi dokladi za deželni zaklad. Ti davki so zemljiški, najemarski, hišnorazredni, pridobitni in dohodninski davek. Ti davki so po državnem proračunu od fin. ministerstva za l. 1895 predpisani z 1.546.985 gld., od katerih spada

na zemljišni davek	637.900 gld.
„ najmarino	247.273 „
„ hišno - razredni davek	142.410 „
„ pridobitni davek	154.368 „
„ dohodninski davek	365.034 „
Skupaj	1.546.985 gld.

10 odst. dež. naklada bi od tega zneska torej znašala 154.698 gld.

Ne sme se pa prezirati okoliščina, da mora država vsled uim skoraj vsako leto odpisovati večji ali manjši znesek direktnih davkov, kar dosledno vpliva tudi na deželne priklade. Zaradi tega od 10 odst. deželne naklade pri normalno šolskem zakladu redno odpisujemo okroglih 1000 gld. Uime lanskega leta, zlasti strašni potres, so pa toliko škode napravili naši deželi, da odpis 1000 gld. pri davkih ne bode zadostoval, ampak da bode treba računati z zdatnejšim zneskom. Finančni odsek predlaga, da naj se v ta namen od 10 odst. deželne naklade za letos ne odtegne samo 1000 gld., ampak 6000 gld.; za ravno toliko se dosledno pomnožuje primankljaj, katerega je treba pokriti iz deželnega zaklada, in kateri vsled tega letos okroglo znaša 187.800 gld., to je za 11.800 gld. več kakor za l. 1895, ko je znašal 176.000 gld.

Pri razpravi o proračunu normalno-šolskega zaklada povdarjalo se je v finančnem odseku, da bi bilo želeli bolj intenzivnega nadziranja ljudskih šol po deželnem šolskem nadzorniku. To pa sedaj ni lahko mogoče, ker imamo za srednje in ljudske šole samo jednega nadzornika, ki je z delom preobložen in se za nadzorstvo ljudskih šol ne more dosti pobrigati. Zato bi bilo želeli, da se skupno nadzorstvo deli in za ljudske šole nastavi poseben nadzornik, ki bi imel gotovo dosti opraviti. Manj posla bi pač imel deželni šolski nadzornik za srednje šole, če bi imel nadzorovati samo srednje šole na Kranjskem. Ali temu se kaj lahko v okom pride. Če imajo za srednje šole na Gorenjem Avstrijskem in Solnograškem skupnega deželnega šolskega nadzornika in če je bil v prejšnjih časih tak skupen nadzornik tudi že za Kranjsko in Stajersko, vlada tudi zdaj ne bode v nobeni zadregi, deželnemu nad-

zorniku srednjih šol še drugod v nadzorstvo izročiti toliko šol, da bode imel dovolj primerne dela.

Zato fin. odsek vis. zbornici priporoča naslednjo resolucijo:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Visoka vlada se pozivlje, naj v dosego intenzivnega nadziranja ljudskega šolstva že za šolsko leto 1896/97 imenuje posebnega dež. šolskega nadzornika za ljudske šole na Kranjskem.

Pri glavni razpravi o proračunu normalno-šolskega zaklada oglašil se posl. dr. Schaffer ter stavi resolucijo, s katero se pozivlja vlada, naj, če mogoče še to leto prične z zidanjem novega gimnazijskega poslopja.

Deželni predsednik baron Hein pojasnjuje, da je resolucija vzlasti tukaj neumestna, ker je stvar že vrejena, prostor določen, načrt izdelani in ministerstvu predloženi, torej je upanje opravičeno, da se z zidanjem prične še v tekočem letu, dotlej pa da moramo potrpeti.

Poročevalec Klun se strinja s stavljenjo resolucijo, katero zbor podpira.

V podrobni razpravi je posl. Krsnik stvil resolucijo, naj se storé potrebni koraki, da se učiteljsko mesto v Motniku iz četrtega prestavi v tretji razred.

Poleg tega je bila vsprejeta resolucija poslanca Hribarja, naj se za ljudske šole postavi poseben šolski nadzornik.

Pri tem povdarja baron Schwegel, naj se pri tem tudi primerno ozira na nemško šolstvo.

Posl. Povše v imenu finančnega odseka poroča o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1896.

Za šolo se proračunava potrebščina na 12.118 gl., in sicer znašajo plače 2920, doklade in petletnice 780, nagrade 250, ustanove 12 učencem 1200, potni troški 200, režijski troški 750, za šolsko kuhinjo 3000, vzdrževanje šolskih poslopij 468, za napravo v namakanje travnikov se podaljša že dovoljeni znesek 2400 in razni troški 200 gld. Pokritje za šolo pa znaša 9700 gld.

Za gospodarstvo pa se proračunava potrebščina na 5965 gld., pokritje na 5050 gld. Torej znaša vsa potrebščina za Grm 18.083, pokritje 14.750 gl., in se kaže primankljaja še 3333 gld.

Kakor znano, država prispeva k šoli na leto 2400 gld., ostalo pokriva dežela.

Pri glavni razpravi o kmetijski šoli na Grmu je omenjal poslanec Lenarčič, naj vodstvo pri svojem poročilu loči račune za zavod in za šolo. — Obširno je govoril poslanec Schweiger o trtoreji ter predlagal nastopno resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča, naj naroči vodstvu na Grmu, da se na tamošnjem zemljišču kar največ mogoče prideluje ameriških trt, zlasti bilf; da se ameriške bilfe v večji meri požlahtnujejo z domačimi trtami, in da se direktno rodeča Jork Madeira iztrebi ter se mesto nje zasade bilfe, prikladne tamošnji zemlji.

Omenjal je dalje, da ni nelojalno, kakor se mu je od nasprotne strani očitalo, ako po svojem

najboljšem prepričanju omenja stvari, ki se mu zde vredne zboljšanja.

Posl. dr. Tavčar pravi, da ni hotel žaliti pri svojem zadnjem govoru o tej stvari o. k. živinozdravnika v Novem mestu, tembolj ker je omenil, da ni natančno poučen.

Poslanec Langer stavi resolucijo, naj se vrtinarju plača primerno vred.

Podpornemu društvu za izpuščene kašnence v Mariboru se dovoli 50 gld. (Por. Murnik.)

Učit. vdovi Fil. Vidmar se podaljša miloščina 120 gld. za tri leta. (Por. Klun.)

Prošnja Terezije Tomec za podporo se s priporočilom odstopi dež. odboru. (Por. Zitnik.)

Prošnja podobčine Vrhpolje pri Vipavi gledé podpore za vodovod se z ozirom na to, da priloženi načrt ni popoln in se bode deželni hidrotehnik o priliki poslal na lice mesta, odstopi se dež. odboru v primerno rešitev. (Por. Zitnik.)

Poročevalec izraza željo, naj bi c. kr. vlada za Kranjsko nastavila posebnega hidrotehnika, ki bi izvrševal, oziroma nadzoroval naprave takih manjših vodovodov, kakor ga je nastavila po jednega za Istro in Dalmacijo. Deželni odbor ima že do 70 prošenj za vodovode. Prosilci sami si ne morejo omisliti načrtov, in če jih dobé, so jako pomanjkljivi. Zato se naroča deželnemu odboru, da odpošilja svojega hidrotehnika na lice mesta. A ta je z delom preobložen in tako se vse vodovodno vprašanje vrši jako počasi in brez pravega zistema ali reda. Kranjska hranilnica je odločila 300.000 gld. za vodovode proti jako ugodnim pogojem, dalje poljedelsko ministerstvo rado dovoljuje podpore, a nimamo tehniških močij in tako nujno delo zastaja.

Poročevalec Lavrenčič se pridružuje besedam poročevalčevim, a izraza željo, naj bi se vendar vrhpoljski vodovod ne odlagal predolgo in da se prosilec dovoli izdatna podpora. — Predlog je bil sprejet.

Prošnja kmetijske podružnice na Čatežu pri Trebnjem glede podpore za vzgledni vinograd se s priporočilom odstopi dež. odboru. (Por. Lenkh.)

Prošnja županstva Medvode za podporo proti škodi vode Sore v katastralni občini Draga se odstopi dež. odboru, da o prvi priliki pošlje hidrotehnika, ki bo preiskal poškodbe in primerno nasvetoval. (Por. dr. Papež.)

Pri tej točki spregovori poslanec Povše ter omenja, da je stvar nujna, ker voda odnaša rodno zemljo, da so prebivalci že sami veliko storili, zato naj se kmalu pošlje deželni hidrotehnik.

Prošnja občine Raka glede podpore za vodovod se odstopi dež. odboru, da hidrotehnik pregleda načrt, in ko bode načrt odobren, dovoli 30% skupnih troškov. (Por. dr. Majaron.)

Posl. Povše nato obširno poroča o pospeševanju vinoreje na Kranjskem.

Zaradi pomanjkanja prostora objavimo poročilo prihodnjč. Poročevalec v imenu finančnega odseka predlaga:

1. Pepinijera za vzgojevanje trt pri deželnih prisilni delalnici ostane tudi še 1896 leta ter se

Bahteminu je bilo neprijetno poslušati ga. Že nekolikokrat je dejal Špancu: „Hm!... da... dobro...“ a ta ni utihnil, ampak govoril, dokler ga niso pozvali v klet.

Stefan Aleksejevič se je pokrtil in šel iz hotela.

Bilo je jutro in ni se še posušila ona tenka, prozračna megla, katera se je vzdigovala od zemlje v jasno poletno jutro, oznanjuje vroč dan. Solnce ni še palilo, ampak nežno je sijalo na vrhah dreves. Bahtemin je šel v drevored, obrnil se potem na cesto, prišel na pokopališče in začel korakati na goro. Dolgo je hodil, ne obračaje se, veseleč se gozdnega zraka in čuteč prijetno krepkost v vsem telesu. Naposled se je utrudil in ustavil, da bi zakuril papiročko, pogledal na Baden, ki je bil še pokrit s prozračnim dimom megle, skozi katero so lili na živahno zelenje, bele hiše in hotele zlati solnčni žarki, in v prvič je razumel njihovo krasoto.

„Kaka razlika v primeri s Heidelbergom!“ mislil si je, spominjaje se mračnih gor Heidelberga in one otočnosti, katero so mu povzročevale, in vedno češče in češče ustavlja se na ovinkih, da bi videl Baden, korakal je dalje. Baden se je časi pokazoval ves, časi skrival se v gostem zelenju, časi zagrinjal se z goro in samo zlati vrh grške kapele je bliščal v svitlobi. Bahtemin je hodil dolgo. Mesto

pol ure, kakor je govoril postrešček, prehodil je jedno, poldrugo uro in še vedno ni videl grada. Naposled začela je moleti nejasno siva stena skozi zelenje. Še deset minut — in Bahtemin je bil pri vhodu v grad.

Pod gosto senco dreves stale so zelene mize in k njim so bili po noči nagnjeni mokri stoli.

Na steni bilo je pribito kazalo: Gostilna, kava, pivo, sladoled. To kazalo je žalilo Bahtemina: ono se ni prilegalo k razvalinam, na katere je bilo pribito, k toplemu, laskovemu jutru in k čuvstvu, ki je napolnjevalo Bahtemina.

Levo za steno stala je nevelika hišica s plastiščem. Iz te hiše je prišel naglo postrešček, zaslišavši stopinje Bahtemina, in prašal Stefana Aleksejeviča: „Ne želi-li gospod česa?“

Bahtemin je odgovoril, da mu ni treba ničesa, in šel dalje. Pri vhodu v ozki prehod z visokimi, sivimi stenami obdala ga je vlažnost in dušeci zrak listja in trave, še mokre od rose. Desno od vhoda vele so nekam široke stopnice in niso še prišle do konca razrušene, razpadajoče stene, ko so se opolzlo končale. Trava je rasla povsod: na zemlji, na stenah, na stopnicah.

Bahtemin je šel v veliko „dvorano“ razvalin. Tam je tudi rastla trava povsod, a razven trave raslo je še nekoliko dreves, in jedno na sredi, po-

sebnno krasno, veliko, sočno razsvetljeno z jutranjim solncem, razprostiralo je na dolgo in široko svoje mogočne veje in leno, veličastno gugalo ž njimi.

Vse okrog bilo je živo, a brezglasno. Razven Bahtemina in natakarja, ki je ostal pri vhodu, ni bilo, na videz, nobenega človeka v gradu. Samo svetloba in tišina napolnjevali sta grad, in Bahtemin se je odkril, ustavil in poslušal v tej tišini ter gledal na veliko drevo, ki je trepetalo v žarkih ne še pripekajočega solnca.

Mahoma so se pa razlegnili v gradu nekaki čudni, nerazumljivi, tanki glasovi... oglašili so se in obmolknili, a čez hip so se zopet oglašili, hitro razširili in napolnili ves zrak.

„Kaj je to?“ pomislil je Bahtemin in spomnil se takoj Eolove harfe, ki je jako lepo opisana v Budeckerju.

Zmešani, nerazumljivi, brezsmiselno-jednostavni, tanki glasovi razlegali so se po zraku, kakor prezračne, dolge niti preje; razlegali so se, križali in motali... Ves grad je bil napolnjen z njimi, s temi glasovi, a še vedno so se zivali in motali, časi so se skušali razdružiti, časi zivali se vedno gostejše in gostejše v jedno samo, neprobojeno mrežo, časi zamirali, časi ojačali se in vedno brezsmiselno-veselo bebljali, priganjaje in podé drug drugega: lir—lir—

bode razširila, ako bo zadostno število ameriških trt. Zraven pepinijere se napravi matičnjak za ameriške trte.

2. C. kr. vlada se naprosi, da za pepinijero potrebne ameriške trte brezplačno prepusti.

3. Ceno cepljenim ameriškim vkorenitnim trtam določi dež. odbor, ki pa jih revnejšim vinogradnikom, kmetijskim podružnicam in občinam sme tudi brezplačno oddajati.

4. Revnim vinogradnikom, kateri so vsled trtne uši prišli v stiske, sme deželni odbor dovoljevati brezobrestna posojila, katera pa za vsakega posameznega posestnika ne smejo presegati zneska 200 gl., če vlada dovoli enaki znesek.

5. Potni pavšal vinarskega potovalnega učitelja se od letnih 400 gld. zviša na 600 gld., ter se mu dovoli pisarniški pavšal 50 gld. na leto, če polovico prevzame c. kr. vlada.

6. Za stroške v svrhu pospeševanja novega vinarstva dovolijo se za 1896 leto sledeči zneski iz deželnega zaklada:

a) Za pepinijero z matičnjakom pri deželni prisilni delalnici vred	3.000 gld.
b) za vinarskega potovalnega učitelja	1.450 "
c) za denarne podpore kmetijskim podružnicam in občinam za uzorne vinograde, kakor tudi revnim vinogradnikom	1.500 "
d) za kemična preiskovanja vinograde zemlje	150 "
e) za brezobrestna posojila	20.000 "
skupaj	26.100 gld.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. januarja.

Volilna preosnova. V prvi seji državnega zbora bo s posebnim poročilom predložil Badeni vladni načrt za novo volilno preosnovo. V novi peti volilni skupini, v kateri volijo vsi tudi dosedanji volilci, bodo volili vsi moški 24 let stari, samostojni in neomadeževani. Število novih poslancev bo 72, tako da bo novi državni zbor štel 425 poslancev. Od teh 72 poslancev jih pride na Češko 18, Dalmacijo 2, Galicijo 15, Spodnje Avstrijsko 9, Zgornje Avstrijsko 3, Solnograd 1, Štajersko 4, Koroško 1, Kranjsko 1, Bukovino 2, Moravsko 7, Šlezijo 2, Tirolsko 3, Predarlško 1, Istro 1, Goriško 1 in Trst 1. — Velika mesta volijo za-se, manjša skupno s kmetijskimi občinami. V zadnjih se redno voli po volilnih močeh, vendar je dovoljena tudi direktna volitev, ako to dovoli dotični deželni zbor. Vsak volilec pete kurije sme oddati le po jeden glas, torej posestnik v mestu in na deželi sme v tej skupini voliti le na jednom kraju. — Tako listi poročajo, da se bodo glasile glavne misli Badenijevega volilnega načrta, ki se predloži državni zbornici. Gotovega pa nič ni, kako bo državni zbor prikrojil ta vladni načrt.

Štajerski deželni zbor. Včeraj je bila sedma seja. Predložena so bila razna poročila

lir—lir, lar—lar—lar—lar in zopet lir—lir—lir—lir—lar—lar—lar.

In mahoma, kakor da bi kdo odpihnil peno, so se ti zmešani glasovi kakor razširili, utihnili, vzdignili in obtičali v zraku in iz-za zmešane, hipoma raztegnjene mreže zaslišal je Bahtemin posebno, prozračno, a krasno godbo.

To je bilo jeden trenutek. Potem je godba z nova izginila in zakrila se z zmešanimi nitmi, bebljajočimi jednolično lir—lir—lir . . . A le jeden trenutek je slišal to godbo. Začel je zopet poslušati z mučnim pričakovanjem in iskreno željo, zaslišati jo z nova . . . Čakal je. Tanki glasovi so se vlekli, a godba se ni povrnila. Čakalo ga je novo očaranje.

Za velikim drevesom stala je deklica, obsenčena s solnčno svetlobo, stegnivši vrat in spustivši roke, poslušala iste glasove in čakala, vzdrževaje sapo.

Bahtemin je videl njen smehlaj, njen tanko očrtan profil in vso njeno ljubko, lahko podobo, v svetlejši obleki in velikem slavnem klobuku. Solnce je pogledalo v dvorano in svetilo že s pekočimi žarki, toda kakor da je vstopilo in svetilo samo zato, ker je bila tu ona, ki je sestavljala vso krasoto rojenega dne, solnce, divne godbe, razvalin in zelenja, dreves, zemlje in pekočega, visokega neba. Mladostno, radostno čuvstvo življenja objelo je Bahtemina.

dež. odbora, prošnje so bile izročene raznim odsekom. Načelnika obrtnega in fin. odseka naznana, da se dr. Srnec in dr. Lipold nista udeležila treh sej v odsekih in sta torej po opravljenem redu izstopila. Dež. glavar odgovori, da bode zbornica v prihodnji seji volila namestnika. V imenu fin. odseka poroča Endres o nakupu vile v rogaških toplicah. Lastnik Kurtz jo je ponudil za 25.000 gl. Po nasvetu fin. odseka se ponudba odkloni. V dež. kulturni odsek je bil namesto dr. Radeya izvoljen dr. Kokoschinegg. Danes ima zbor osmo sejo.

Nižje-avstrijski ces. namestnik bode, kakor se govori, v kratkem odstopil. Čuditi bi se ne bilo, kajti tudi njega se hoče Badeni odkrižati lepim potom, kakor je to storil s Thunom, katerega je prisilil, da je sam prosil za odstop.

Sv. Oče Leon XIII. je bil, kakor se poroča iz Petrograda, od ruske akademije znanosti dne 11. t. m. imenovan častnim članom.

Rusija. Knez Uhtomskij je pričel izdajati »Pet. Véd.« Politični svet je radovedno čakal na program novega lista. Knežji časnikar razloži svoj program v dveh člankih. V prvem opozarja rusko občinstvo na dogodke v Aziji, koder ima Rusija mnogo interesov. V drugem članku pa naglašja, da more Rusija le tedaj izvršiti svojo zgodovinsko nalogo, ako ostane zvesta svoji ruski posebnosti. Sadove zapadne omike mora prekuhati v ruskem duhu. Če tega ne stori, ostane le vsiljen gost v družini evropskih narodov. — Francoski ministerski predsednik Bourgeois je v svojem govoru v Lijonu naglašal, da hoče Francija vnanjo politiko nadaljevati v smislu prejšnjih vlad, torej v zvezi z Rusijo. Ta govor je seveda v Rusiji vzbudil zadovoljnost.

Nemško cesarstvo bo s šumnimi veseljami prihodnje dni praznovalo svojo 25letnico. V ta namen se na cesarskem dvoru v Berlinu delajo velike priprave. Vendar se zdi, da slovesnost ne bo tako sijajna, kakor bi to radi imeli dvorni krogi. Mnogo so se trudili, da bi za to slovesno priliko dobili v Berlin Bismarcka, ustvaritelja novega nemškega cesarstva. Sam cesar ga je nedavno obiskal in listi so poročali, da ga je ob tej priliki nagovarjal, naj pride ob oni slovesnosti v Berlinu. Vendar Bismarcka ne bo. Le od daleč bo obhajal to slavnost. Socijalni demokratje se nič ne menijo za to 25letnico, razven da se ž nje norčujejo. Listi poročajo, da bo cesar ob tej priliki izdal razglas na svoje podložne ter da bo mnogo kaznjencev pomilostil. — Kdo vé, ali bo nemško cesarstvo obhajalo tudi 50letnico svojega obstanka? Znamenja razdora v državi kažejo, da težko.

Na Bavarskem že mnogo let namesto nezdravljivega kralja vlada regent Luitpold. Ze več časa pa narašča želja prebivalstva, da Bavarsko dobi novega kralja. To željo je že v zbornici in nedavno na nekem shodu naglašal dr. Schädler, član centuma. Poslušalci so mu živahno pritrdjevali.

A hipoma so se ustavili glasovi v zraku, zatrepotali in raztajali. Močnejše so se stresle veje in zašumele z listjem. Solnce je razsvetljevalo bolj in bolj grajski kotiček, ona je še vedno poslušala umolkle glasove, še vedno jih je slišala sama v sebi. A Bahtemin je stal in bal ganiti se, gledal na njo, in davno pozabljeno čuvstvo napolnjevalo je njegovo dušo, z vsakim hipom vedno bolj in bolj razsvetljuje jo, kakor solnce grajske kotičke.

Zadej so se zaslišali koraki nekih novih posestnikov. Ona se je stresla, obrnila in ogledavši naglo grad z velikimi, iz-pod klobuka bliskajočimi črnimi očmi, zapazila Bahtemina, spoznala, da je gledal na njo, zmajala z ramenom, kakor otroci, ko so v zadregi, in trudé se, ne izdati svoje zadrege, ne gledé na Bahtemina, šla skozi vhodne dveri.

Bahtemin je šel k drevesu, pri katerem je stala ona, ustavil se za trenutek in stopal potem, obrnivši se na desno, po stopnjicah na vrh.

Na vrhu, med rogli razvalin, stale so nekrasne, priproste, dolge omare z nategnjenimi strunami v njih. Veter, pesni in strune so molčale.

Bahtemin je šel do konca hodnika, ne da bi opazil harfe, in še le med dvema poslednjima rogloma je zagledal pri vračanju postavljeno omaro.

„Kaj je to?“ mislil je in pazno gledal, ustavlja se. „Da, Eolova harfa,“ spomnil se je z nova in šel nizdol.

(Dalje sledi.)

Socijalne stvari.

Kmečko vprašanje.

(Dalje.)

Jožefinstvo, kakor nazivljemo cerkvi sovražni vladni sestav minolega stoletja, je pri nas uničilo veliko število samostanov, posestva pobralo in pod piškavo ceno prodalo posamnikom. Desetkrat in še več pod ceno so si tako nekateri pridobili zemljišča, ki so bila preje po svojem bistvu revežem, sirotam, vdovam, znanosti in umetnosti v korist. Jedna krivica rodi drugo. Država je pobrala zemljišča samostanom in cerkvi; trpeli so pa vsled tega največ kmetje, katerim so novi posestniki, ki niso imeli doslej nobene zveze z njimi, jeli jemati njihove pravice in pobirati njihova posestva.

Vse to priznavamo in po tem navodu se lotujemo vprašanja, v kakšnem razmerju je kmečki stan naših dnij do veleposestva, oziroma do plemstva, ki je vsaj po imenu še vedno večinoma zastopa.

L. 1873 je bilo v naši državni polovici 4931 velikoposestnikov-volilcev; l. 1891 pa že 5402. O njihovi politični nadvladi, ki je posledica krivičnega volilnega prava, ne govorimo, a povdarjati moramo, da je zelo žalostno znamenje, da se veleposestniki množe po številu in po obsegu zemljišča, ki je skupujejo ali pripravdujejo od kmetičev. Najbolj nevarno je v tem oziru skupovanje planin v lovske namene, ki se po vseh alpskih pokrajinah širi in sploh veleposestvo, ki vnučuje kmetičem pašo in s tem živinorejo. Pri nas imamo Borna v tržiških planinah, industrijsko družbo, v savski dolini alpinsko montansko družbo, ki nagaja kmetom krog Blegoša in kakor se nam poroča novejši čas tudi verski zaklad (oz. država) v Bohinju.

Tudi Korošci, Stajerci, Solnograjci i. t. d. imajo take kmečke krvose. Tako je n. pr. knez Lippe pokupil 1500 oral planin krog Steyerlinga za lovski revir.

Tisti, ki nevarnosti takega početja nočejo razumeti in ki celo pohvalno pišejo o tem (n. pr. naš »Slovenski Narod«), ali ki obrambo proti temu nazivljejo hujskarijo, nimajo smisla za narodno-gospodarske pogoje našega ljudstva in s socijalno-političnega stališča jih po pravici imenujemo sovražnike naše narodnosti in v gospodarskem oziru pravcate liberalne kosmopolite.

V Dolenji Avstriji je zemljišč 3.454.596 oral. Teh imajo kmetje samo 24.559, drugo spada državi (52.826), cesarski hiši (34.841), obrtnim podjetjem (64.115), cerkvi (94.882) in veleposestnikom, katerih je 247 (566.444). Samo devet večjih veleposestnikov ima 157.000 oral.

Morava meri 2.222.190 hekt. Nad 1000 gold. zanesljivega davka plačuje 145 veleposestnikov, ki imajo 525.632 hekt. (23% vsega) v vrednost 119 $\frac{1}{2}$ milij. gld.

Šlezija ima 36 veleposestnikov z 134.226 hekt. zemljišča (26% vse zemlje) v vrednosti 19 $\frac{1}{4}$ milijonov gld.

Na Češkem je 360 oseb, ki plačujejo nad 1000 gld. zemljiškega davka. Veleposestva imajo 1.448.638 hekt. (27.88%) vseh zemljišč, ki znašajo 5.196.700 hekt. 33 veleposestnikov ima 846.181 hekt., vrednih 138 milij. gld. Cerkev, kateri se očitja toliko bogastvo ima skupaj 2% zemlje.

Galicija meri 13 $\frac{1}{2}$ milij. oral. Izmej teh spada 5.37 milij. oral veleposestvu (39 $\frac{4}{100}$ %); v mnogih okrajih je več nego polovica zemlje v grajščinskih rokah. Veleposestnikov je po številu 2700; a mej temi jih ima 147 polovico vsega zemljišča, pripadajočega veleposestvu torej 2 $\frac{1}{2}$ milij. oral. Mej temi jih je 48, ki imajo skupno 1.187.000 oral, to je osmina cele Galicije. Parcelovanje kmečkih zemljišč je ondot grozno.

Ti podatki zadostujejo, da izprevidimo nezdrave, gajile razmere. Mi, ki stojimo na stališču krščanske pravičnosti, obsojamo tiste, ki hočejo z revolucijo izpremeniti to žalostno stanje. Nam je zasebna last sveta in zato ne moremo rovati proti pravnim lastnikom, pač pa je naša naloga, da zahtevamo od njih, naj izpolnujejo svoje dolžnosti in da zakonitim potom poskrbimo, da se to nesorazmerje mej malimi in velikimi posestniki polagoma izpremeni in izravna.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

„Vrtec“ s prilogo „Angelček“, katerega že tretje leto urejuje prof. Anton Kržižič, je slav. c. kr. deželni šolski svet v Gradcu z odlokom z dne 28. dec. 1895, št. 10.274 priporočil

za šolarske knjižnice vsem slovenskim šolam na Štajerskem.

Naj še omenimo, da je tudi slavni c. kr. deželni šolski svet kranjski že dne 3ega oktobra 1883 št. 1383 s posebno okrožnico „Vrtec“ priporočil v naročevanje vsem okr. učiteljskim in šolskim knjižnicam. — Tako priznanje in priporočilo z višjega mesta pa tudi v resnici zasluži ta ilustrovani mladinski list, ki zna lepo strinjati koristno s prijetnim ter je že nakopičil v svojih 25 letnikih veliko izbornega dušnega živeža slovenski mladini. Jako pametna je bila misel novega urednika, da je glavnemu listu pridelal še prilogo, ker sedaj se lahko tvarina tako razdeljuje, da podaje „Vrtec“ berila že nekoliko bolj odrasli mladini, „Angeljček“ pa bodi odmenjen mlajšim čitateljem. — Sploh pa beseda, ki jo je Gospod izrekel v obče: „Ako ne boste kakor otrok, ne pojdete v nebeško kraljestvo“, velja tudi ponekoliko o berilu, da tudi odraslega poštenjaka mika in lika dobro mladinsko berilo.

Vsak nepristransko sodeči mladinoljub mora priznati urednikov trud bodisi glede vsebine ali glede oblike. List prinaša lepe povesti, daljše in krajše, budi domovinsko čustvo z mičnim pripovedovanjem raznih dogodkov iz domače avstrijske zgodovine, vnema mladino h koristnemu opazovanju v prosti naravi, skuša na prijeten način razširiti krog raznovrstnega znanja itd. Osebito pa moramo opozoriti na to, kar urednik sam povdarja v vabilu k naročbi — na mladeniške pesmi. — Zadnji letnik je priobčil v „Vrtec“ 52 in v „Angeljčku“ 42, torej malo manj ko 100 daljših in krajših pesmic, izmed katerih so nekatere — naravnost lahko rečemo — klasične. Ne lo za šolske knjižnice, marveč tudi za vse domače družine, kjer imajo otroke, priporočamo „Vrtec“ prav toplo. Celoletna naročnina za „Vrtec“ s prilogo vred je 2 gl. 60 kr.

Cerkvena umetnost.

Odbor društva za krščansko umetnost je, kakor smo brali, sklenil izdajati perijodični časnik, kateri naj bi imel namen pri nas razširjati večje zanimanje za našo cerkveno umetnost ter seznaniti občinstvo z našimi cerkvenimi umotvori preteklosti in sedanjosti ob enem pa društvu postaviti tudi trdno podlago in razširiti njegov delokrog. Misel sicer ni nova, kajti že o priliki prvega katoliškega shoda hoteli so nekateri, da se v resolucije, zadevajoče cerkveno umetnost tudi ustavi izdajanje časopisa za cerkveno umetnost, a takrat se je zdelo to neizpeljivo in zato se je ta dostavek tudi izpustil. [Kar se je takrat zdelo neizpeljivo, ima se sedaj uresničiti. Zato z veseljem pozdravljam ta korak društvenega odbora, a ne morem zatajiti bojazni: bo li ta list mogel uspevati in se vzdrževati ali ne? Zalostna skušnja me v tem potrjuje. Pri nas manjka pravega veselja do cerkvene umetnosti in do pisateljevanja v tej zadevi. Razun modroslovskega polja nimamo nobene tako zaraščene ledine, kakor ravno na umetniškem polju. Kriva temu je nebržnost in pa nevednost.

Podlago za cerkveno umetnostno slovstvo postavil nam je velezasluženi gospod kanonik Flis s „stavbinskimi slogi“. Kako vse premalo se je do sedaj spečalo te knjige mej svet in še tisti, ki so jo kupili, kolikor jih je, da so jo prebrali? Potem takem ni čuda, da se imenovani pisatelj ne more odločiti za izdajo drugega dela. Razun zanimanja za cerkveno umetnost pa je tudi pomanjkanje akademično izobraženih pisateljskih močij. Ne rečem, da bi ne imeli smpatje sposobnih mož, a tem ne dostaja časa, da bi se popolno žrtvovali in z vsemi močmi in vsestransko se ugloabili v našo cerkveno umetnostno slovstvo, zlasti bo šla trda za urednika nameravanemu listu. Več ali manj gradiva odšlo bo s tem listom i nekaterim drugim listom (Muzejska izvestja, Zgodovinski zbornik), ki so dosedaj od časa do časa kaj prinašali za slovstvo cerkvene umetnije. Zato mi je pa bolj všeč nasvet nekega odbornika, ki je svetoval, naj društvo poda vsaj v začetku, dokler se do dobra ne opomore in utrdi, svojim udom kako majhno delo, tičeče se cerkvene umetnosti, morebiti tudi mesto tega kako umetno posneto podobo iz naše cerkvene umetnije. S časoma [pa, ko se društvo bolj utrdi, naj začne izdajati svoj časnik.

No, morebiti so pa moja bojazen in pomisleki neutemeljeni in prazni. Bog daj, da bi res tako bilo! Potem pa želim novemu listu, katerega z veseljem pozdravljam, obilno sreče, odboru pa, ki se je tako visoko uspei častitam h temu koraku.

Ker sem omenjal, da nebržnost in nevednost tako zelo pri nas zavirata razvoj cerkv. umetnostnega slovstva, naj navedem tu nekaj pripomočkov, kako bi se temu v okoliš prišlo.

V prvi vrsti bi nam v tem znala pomagati sl. družba sv. Mohorja. Vsako leto nam podaje toliko lepih knjig in to iz vseh polj človeške znanosti in vednosti, kaj ko bi jedenkrat poverila tudi kakšnega veččaka, ki bi spisal poljudno knjigo o cerkv. umetnosti ter jo potem razširila po vsem slovenskem svetu. Tako delo bilo bi v resnici kulturne važnosti za Slovence. Kot podlaga, če prav prestava Sacken: Baustile, bi izvrstno služila v ta namen.

Mej višjimi izobraženci bi v tej zadevi, seveda v bolj vednostni obliki, lahko storila kaj več „Matica Slovenska“.

(Konec sledi.)

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Naši č. gg. poverjeniki se morajo mnogo truditi, preden naberejo toliko čavilo udov, kolikor jih je štela Mohorjeva družba v zadnjih letih in zlasti v ravno preteklem letu. Potem pa, ko dojdejo vpisovalne pole v Celovec, je mnogo dela, da blagajnik vse zneske uknjiži, vse ude pregleda ter nove zapiše v bratovske bukve in na podobice, pole pa uredi za imenik in natis; a kaj še je dela potem, preden tiskarna ves ogromni imenik dovrši! Da vse to doženemo o pravem času, treba je, da novi in stari udje za goda pristopajo k družbi. Naj se to že zdaj godi; saj ne bo več dolgo, ko po družbenih pravilih nabiro končamo. Do dne 5. sušca je zadnji čas, do katerega imajo gg. poverjeniki doposlati vpisane ude in udnino; kdor se oglasi pozneje, nima pravice do vseh knjig po jednom goldinarju, ampak mora plačati za knjige po pravilih toliko, kakor po knjigarnah in tu veljajo knjige od jednega leta še čez 3 gl. 50 kr.

Zatorej prav lepo prosimo častite naše poverjenike, vse duhovnike in rodoljube, naj ob vsaki ugodni priliki v cerkvi kakor zunaj cerkve zopet svojo zgovorno besedo zastavijo v korist Mohorjeve družbe in njenih udov, da nas letos ne bode nikakor manj, ampak kar mogoče še več od lanskega leta. Seveda bo to marsikje že težko šlo, zakaj v nekaterih župnijah so — hvala Bogu — že na vrhuncu in ne morejo višje, a z druge strani je le še dosti krajev, kjer bi se dalo še mnogo udov pridobiti, ako se ljudstvo bolje in večkrat opomni na Mohorjevo družbo ter se jim razložijo velike in mnogovrstne koristi, ki udom dohajajo iz nje. Gotovo duhovnik in vsak pošten človek z bridkostjo opazuje in ga srce boli, ko vidi, kako neotesana je tu in tam mladina včasih še celo starina, in koliko se nahaja pri ljudeh še res prave dušne grdobe. Kaj storiti, kako opomoči? Jeden najgotovejših pomočkov je Mohorjeva družba! Skušaj človeka zanimati za njene knjige, za njih berilo, pa ga boš ali ohranil nepokvarjenega ter ga še više olikal, ali pa mu boš premenil neugodno podobo v tako, da bo zopet človeku dostojna in naposled božja. V to delovati — kdo bi ne hotel, kdor ima srce, na pravem mestu: duhovnik za svojo izročeno mu čredo, predstojnik za svoje podložnike, oče in mati za svoje otroke, gospodar za svoje domače ljudi!

Knjige izidejo tiste, kakor so napovedane v „Glasniku družbe sv. Mohorja“ v letošnjem Koledarju. Večinoma so tudi že v stavku in deloma v tisku dovršene, le na „Zgodbah sv. [pisma“ delujeta najbolj njih marljivi gosp. pisatelj in potem tiskarna, družbenega koledarja za l. 1897 pa se bomo kmalu lotili. Za zadnjo to knjigo prosimo gg. pisatelje še prav mnogih dušnih prispevkov.

Molitvenik „Marija Devica, majnikova kraljica“ se dobi vezan v platno z ružečo obrezo po 40 kr., v usnje z zlato obrezo po 60 kr. doplačila.

Bog nam blagoslovi v novem letu Mohorjevo družbo tako, da bo Slovincem v časno in večno srečo, pa v veliko čast pred svetom! Torej ne nazaj — ampak le naprej!

V Celovcu, dne 16. prosinca 1896.

Odbor.

Tedenski koledar.

Nedelja, 19. januarija: 2. po razgl. Gospod; evang.: O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2. Ime Jezus. Ponedeljek, 20. januarija: Fabijan in Boštjan mm. Torek, 21. januarija: Neža d. m. Sreda, 22. januarija: Vincencij in Anastazij m. m. Četrtek, 23. januarija: Zoroka M.

D., Rajmund Pen. Petek, Timotej šk. Sobota, 25. januarija: Spreobrnj. sv. Pavla. — Lunin spremen: Prvi krajec 23. januarija ob 3. uri 4 m. jutraj. — Solnce izide 20. januarija ob 7. uri 41 minut; zaide ob 4. uri 42 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. januarija.

(Deželni zbor kranjski) je završil danes sejo ob 2. uri. Jako obširna je bila razprava o pospeševanju vinoreje na Kranjskem, ter sta poleg poročevalca Povše-ta zlasti poslanca Schweiger in Lavrenčič pojasnovala neugodne razmere vinogradnikov ter prosila pomoči v tem oziru. Koncem seje je poročal poslanec Jelovšek o prošnji županstva Borovnica in Preserje zaradi imenovanja živinozdravnika s sedežem v Borovnici, stvar se izroči dež. odboru, da pri vladi izposluje c. kr. živinozdravnika za vrhniški okraj, nadalje isti poslanec poroča o prošnji občin Crnivrh, Godovič, Spodnja Idrija in Idrija, da se mitnica na Colu zopet preloži na dosedanje mesto. — Poslanec Lavrenčič prosi vlado, naj v tem oziru vstreže želji ljudstva. — Prihodnja seja je v sredo ob 10. uri.

(Zvezi kranjskih posojilnic v Ljubljani) je kot ustanovnik pristopil preč. gosp. generalni vikar in stolni dekan dr. Henrik Pauker pl. Glafeld s 50 gl. Bog povrni in obudi še mnogo tako plemenitih podpornikov.

(Škofovska posvetovanja) na Dunaju so se sklenila dne 14. t. m. popoldne.

(Socijalno - demokratične rožice.) Iz Zagorja, 17. januarija. Da je glavni boj socijaldemokracije naperjen proti veri, cerkvi in duhovništvu, to mora biti popolno jasno vsakomu, kdor se količkaj bavi s socijalnim vprašanjem. Priča naše trditve je njeno časopisje brez izjeme, bodisi slovensko, nemško, francosko ali drugo. Priča nam je njeno slovstvo, razni shedi, pri katerih leté bombe in strele na papeža, škofo, duhovne do zadnjega kapelana. Bode li socijalna demokracija po tej poti dosegla boljšo prihodnost, o tem jako dvomimo, to naravnost zanikamo. Da pa dosega z lažmi drugi svoj namen, namreč zaslepljenost svojih pristašev, razširjanje brezverstva in novodobnega paganstva, to moramo žalibog pogosto potrditi. Vsled tega je vsacega poštenega človeka sveta dolžnost, na vso moč, z vsemi poštenimi sredstvi ustavljati se temu za vesoljno človeštvo tako nevarnemu toku, kolikor najbolj mogoče ovirati njega razvoj, kajti sad njegov bila bi neizogibna splošna revolucija, kakoršne človeštvo še ni doživelo. In ker se ravno cerkev najodločneje ustavlja tem krivim in pogubnim naukom, katere je Leon XIII. določno in odločno zavrnil v posebni okrožnici, odtod vedni in najpogleji napadi na duhovščino sploh, kakor tudi na pscamezne osebe. Resnico naše trditve naj pojasni naslednji slučaj, katerega je prinesla dunajska socijaldemokratinja „Solidarität“ v prvi številki letošnjega leta. „Kaj se v Zagorju vse dogaja. (Kolegi steklarskega obrta nam pišejo.) Na Štefanov dan hotela je tudi tukajšnja katoliška družba svojim pobožnim udom napraviti veselje. To veselje naj bi bilo ne iz papirja, tudi ne iz voska, marveč iz mesa in krvi. Zato so pripeljali v društveno dvorano kravo in osla, kakor nekda v betlehemskem hlevu. Gospod kapelan se je prikazal kot angelj in neka gospa je predstavljala Petra. Mej gospodom kapelanom in gospo je nastal (dvogovor) pogovor, katerega ne moremo tukaj navesti. Ljudje v Zagorju so zaradi tega majali z glavami in začudeni se povpraševali, spada li to tudi k veri in nramnosti? Neumno vprašanje! Gospod župnik in gospod kapelan morata vendar bolje vedeti, kakor navadni ljudje, kaj je dobro in kaj je slabo. Dobro je vse, kar počneta ona dva, nasprotno so pa slabi le hudobni socijaldemokrati, ki vodijo delavce v prosveto in organizacijo.“ — Jedina resnica v celem dopisu je, da je bila veselica na dan sv. Štefana, vse drugo so same laži. Krave in osla nihče ni imel čast videti v društveni dvorani. Ti dve nedolžni živalici prepuščamo novemu „strokovnemu društvu za steklarje“ v Zagorju, naj jih vsprejme le v svoje okrožje, da bode potem vseh udov 22. Da bi se gospod kapelan prikazal kot angelj in gospa kot Peter, je zopet popolna laž. Prič imamo 300 do 400 oseb, ki so se udeležile veselice. Gledé govora s kako gospo, vsled česar bi ljudstvo zmajevalo z glavami, nihče niti pičice ne vé, to so slišali samo socijaldemokratični steklarji. Gospod kapelan pa želi in zahteva, da ta govor natisnejo vse socijaldemokratične trobente; samo da poročajo

resnico, kar je pa pod milim nebom nemogoče. — Ni se nam zdelo vredno, razbrskavati blato socijal-demokratskih listov. A ker se razširjajo take budalosti, neumnosti in laži mej našim ljudstvom, smo primorani pokazati resnico. Ako menite, socijaldemokratki zagorski ali drugi, z nami imeti boj, pripravljene smo vsikdar in povsodi, če gre za življenje in smrt. Toda vedite, da je naše orožje uma svitli meč in resnica. Da bi se vojskovali na tako pobalinski način, in to z blatom, kakor vi, to je pod našo častjo in v tem oziru vas prav globoko obžalujemo in pravimo le: Sram vas bodi!

(Črnomaljski vodovod.) Deželni odbor je sklenil razpisati zgradbena dela za črnomaljski vodovod.

(Zadnji „Delavec“) ima zopet mnogo lepega gradiva, da se podkurja socijalno-demokratska strast. Jasno smo dokazali njegovo „resnicoljubnost“ gledé na plače tobačnih delavcev in vendar še ne miruje. Da ne bo vedno skakal na stran in se kregal zaradi stvarij, o katerih ni bilo govora, mu še jedenkrat ponavljamo točke, katere smo mu izpričali: 1. Posl. Klun je v proračunskem odseku naglašal, da morajo biti delavci v tobačnih tvornicah tako plačani, da morejo pošteno prerediti sebe in svoje družine; 2. Kot poročevalec je zagovarjal in priporočal, naj se zboljšajo delavske plače v tobačnih tvornicah, utemeljujejo 300.000 gld. vstavljenih mej fabrikacijske troške; 3. proti posl. Pientaku, ki je zahteval za vse vrste jednake plače, je zagovarjal načelo, da se morajo plačevati delavci po razmerah dežel in okrajev; 4. glede na prošnjo iz ljubljanske okolice je zagovarjal slobodo posamnikov iskati si tam dela in služka, kjer ga je volja. — V tem smislu naj si spopolni poročilo, katero je bajé prinesla „Wiener Ztg.“ in — mir ž njim!

(Zgorela je) 15. t. m. v Šmartnem pod Šmarno Goro sturiletna Frančiška Zivalič. Mati odšla je prst, pustila otroke same, ki so prišli do žveplen in provzročili ogenj. Nekaj ur potem, ko so našli dete, umrlo je v groznih bolečinah. Čuvajte otroke in ogenj!

(Trtna uš) se po kranjskih vinogradih še vedno razširja. Od 10.836 ha vinogradov je dosedaj okuženih oziroma opustošenih že 7664 ha, ki se razdele po polit. okrajih tako-le: krški okraj od 4474 ha vinogradov opustošenih 3117 ha; novomeški od 2972 ha — 1570 ha; črnomaljski od 2189 ha — 2105 ha; postojnski od 1201 ha — 870 ha. Najbolj vničena je tedaj trta v črnomaljskem okraju, kjer je le še 83 ha zdravega trtja.

(Razpisana je služba cestarja) na tržaški ozir. drugi državni cesti. Mesečna plača v početku 18 gl. Prošnje do 26. februvarja t. l. c. kr. deželni vladi kranjski.

* * *

(Iz celovške škofije.) Mil. knezoškof se je povrnil dne 16. jan. z Dunaja. — Premeščeni so gg. kapelani: Rud. Perné iz Zabnice v Šmarno; Jos. Brabenec iz St. Urbana v Motnico in Jakob Kuneš iz Motnice v St. Urban. — Umrlo je dne 15. jan. č. g. Val. Kreiner, vpokojeni župnik v Meiseldingu.

(Koroške novice.) Dirko na saneh bodo dne 2. februvarija imeli v Trgu. — V Tinjah se je obesil dne 10. t. m. 31 letni kmetški sin J. Janeš. Pil ga je rad. — Nemškonacionalni „Volksverein“ bode zboroval dne 19. t. m. v St. Paulu in dne 18. v Volšberci v labudski dolini. — Župnika v Paterbijonu so povabili na poseben način k osnovnemu shodu „Südmark“ podružnice. Po noči pred shodom prilepili so mu vabila na hišna vrata! — Pri zadnji seji lokalno muzejskega društva v Beljaku je poročal načelnik A. Piko o izpokinah, ki so se vršile lansko leto v Peravi ob Beljaku. Našlo se je več prstanov, uhanov itd. iz brona. Izkopane starine so slovanskega postanka!

(Iz Celovca) dne 17. jan. Celovška trgovinska zbornica je v svoji seji dne 13. jan. vnovič izvolila predsednikom dosedanjega predsednika pl. Hillingerja, podpredsednika Moro ta. Hillinger je že 28 let zborničen član in že 23 let zborničen predsednik.

* * *

(Semnji po Slovenskem od 21. do 25. jan. v. rija.) Na Kranjskem: 20. jan. v. rija v Novi Vasi na Blokah, v Kamniku, na Dovjem, Kočevju; 21. v Višnji Gori, Novem Mestu; 22. v Vrhpolju. Na Štajerskem: 20. jan. v. rija pri St. Andražu, v Arnuši, pri Sv. Mohorju, v Bučah, Vrenskih Goricah; 21. na Teharjih; 22. v St. Ilju in v Mozirju; 25. v Gomileci in Artičah, v Sl. Gradu.

Na Koroškem: 20. jan. v St. Vidu. Na Primorskem: 20. jan. v Sežani.

Društva.

(Katoliško društvo za delavke) obhaja jutri v nedeljo Jezusovega imena svoj društveni praznik po nastopnem vsopred: Zjutraj ob 7. uri cerkvena slovesnost v mestnožupni cerkvi sv. Jakoba. 1. Praznični govor društvenega predsednika, preč. g. kanonika Janeza Rozmana. 2. Sv. maša za umrle društvene člane. Mej sv. opravilom poje društveni zbor. 3. Po sv. maši skupno sv. obhajilo. — Zvečer ob 6. uri v društveni dvorani na Zabjaku št. 8 shod za redne in podporne člane. Slavnostni govor je prevzel č. g. stolni vikar Fr. Birk. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so zadnji teden poslali: Goriška ženska podružnica 100 gld. udnine; č. gosp. mestni kapelan Franc Frjancič 1 gld. 50 kr.; slavna Prva dolenska posojilnica v Metliki 5 gld.; gosp. Viktor Kraje, c. in kr. polkovnik v Tarnovu. 1 gld.; slavno vredništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani po gospodu J. Nollu ju od 1. oktobra do 31. dec. 1895 nabranih 525 gld. 87 kr.; slavna Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani 10 gld.; slavna gorjoesavinska posojilnica v Mozirju 25 gld.; moška podružnica na Vrhniku 12 gld. 44 kr.; ženska podružnica na Vrhniku 14 gld.; iz nabiralnika gospoda Ivana Grudna na Vrhniku 2 gld.; podružnica v Podgradu v Istri 17 gld.; č. g. dekan Anton Rogač za velikovsko šolo 5 gld.; Mohorjani v Hrušci 2 gld. 40 kr.; č. g. Stefan Jenko 1 gld.; prva belokranjska ženska podružnica v Črnomlju 61 gld. 20 kr. udnine; moška podružnica v Postojini po gosp. J. Pikelnu 100 gld. pokroviteljnine. — Vsem častitim darovalcem in darovalkam ter slavnim posojilnicam pristoje zahvalo za toliko radodarnost!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Vabilo na javni obrtniški shod.) kateri se bode vršil v nedeljo, dne 19. jan. v. rija leta 1896 v salonu Koslerjeve pivarne na Marije Terezije cesti ob 3. uri popoldne. — Vsopred: 1. Prisilne delalnice in malo obrtništvo. 2. Nova obrtna predloga. 3. Razgovor o peticiji ljubljanskih obrtnikov na državni zbor. — Ker je vsopred velike važnosti za malo obrtništvo, nadejam se, da se bodele gotovo odzvali prijaznemu vabilu. Sklicatelj.

Telegrami.

Dunaj, 17. jan. v. rija. Pri današnji seji je dr. Lueger ostro napadal Ogre ter pripočal, naj vlada avstrijska porabi ves vpliv, da nasproti Ogrom brani koristi avstrijskih obrtnikov in kmetovalcev.

Dunaj, 17. jan. v. rija. Princ Ferdinand bolgarski misli v kratkem odstopiti. Ta novica kroži danes na berlinski borzi. Tudi na Dunaju pravijo, da je stališče knezovo zelo omajano, vender o tem ni nič gotovega znanega.

Dunaj, 17. jan. v. rija. Iz Bolgarskega pravijo poročila, da so vse novice gledé odstopa Ferdinandovega neresnične.

Dunaj, 17. jan. v. rija. Poročila o veliki zmagi Italijanov v Afriki, ki so se širila po Italiji, so neosnovana. V zadnjem času ni bilo nobene večje bitke v Afriki.

Celovec, 17. jan. v. rija. Poslanec Steinwender in tovariši so vprašali dež. predsednika, kedaj da razveljavi odlok okr. šolsk. sveta v Spittalu, ki zabranjuje pisati učiteljem v politične časnike ter jim naroča, da se ne smejo brez dovoljenja okr. šolskega sveta ob nedeljah in praznikih ter o počitnicah podati se iz mesta svoje šolske službe.

Praga, 17. jan. v. rija. Ces. namestnik Thun je odgovoril na interpelacijo Pfeifferjevo, zakaj je vlada umaknila predloge glede združne organizacije in rentnih domov ter pojasnil, da se bo v novem vladnem načrtu še bolj povdarjalo avtonomno stališče. Vlada bo pri pričetku državnozbornskega zasedanja zopet predložila ta predlogačeni načrt ter poskrbela, da se kmalu reši.

Praga, 17. jan. v. rija. Deželni maršal je izjavil nasproti poslancu dr. Pacaku, da namestništvo ni zadržalo nobenega brzjava iz Budejevic na cesarja in da so zato ne-utemeljena vsa očitanja poslanca Pacaka.

Carigrad, 18. jan. v. rija. Pravijo, da je dobil bulgarski eksarh naročilo podati se v Sredec, da ondi vse potrebno vkrene zaradi prekrščenja prestolonaslednika.

Berolin, 18. jan. v. rija. Povodom današnje spominske slavnosti objavilo se je cesarjevo pismo, v katerem cesar izreka nado,

da ostane cesarstvo tudi v prihodnje krepko in mogočno. V ta namen pozivlje cesar vse slojeve, naj skupno delujejo v blagor cesarstva brez ozira na strankarske koristi. Nemčija naj tudi v prihodnje ostane zaščitnica miru. Nadalje objavlja uradni list razna pomiloščenja civilistov in vojakov, ter ustanove za zasluge vzlasti na socijalno-političnem polju. Cesar še posebe v lastnoročnem pismu izreka zahvalo Bismarku za njegove nevenljive zasluge, katere si je pridobil za vstano-vitev nemškega cesarstva.

London, 18. jan. v. rija. Avstrija in Nemčija sta svetovali Italiji, naj vse poskusi, da čim preje konča vojsko v Afriki.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastonj i franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

kot zdravilni vrecel že stoletja znana v vseh boleznih sapnih in prebavnih organov, pri protinu, žledčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej noseč (l.) nosijo. 10 3

Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Umrli so:

17. jan. v. rija. Angela Schnider, zasebnega uradnika hči, 7 1/2 meseca. Marije Terezije cesta 6, ošpice.

V hiralnici:

15. jan. v. rija. Marja Dimnik, gostija, 73 let, ostarelost.

V bolnišnici v Vodmatu:

11. jan. v. rija. Uretin Ursula, samska beračica, 70 let, naduha. — Stebalj Frančišek, samski ubožec, 60 let, ostarelost.

13. jan. v. rija. Znidarič Marija, samska ubožica, 70 let, naduha. — Rudan Janez, samski dninar, 18 let, pleuritis meningitis.

14. jan. v. rija. Vogrič Ursula, samska gostija, 80 let, pljučnica. — Robida Ana, vdova gostija, 85 let, ostarelost.

16. jan. v. rija. Kolar Alojzija, dninarjava žena, 30 let, jetika.

Tuji.

16. jan. v. rija.

Pri Slonu: Knaack, Friedman, Drach, Weiss, Haas, Kafka, Rössler, Waller z Dunaja. — Uratarič iz Krnova. — Pajnič iz Novega Mesta. — Neuheim iz Frankobroda. — Havliček iz Maribora. — Wechsner iz Budimpešte. — Wakonig iz Litije. — Moline iz Tržiča. — Novak iz Železnikov. — Müller iz Trsta.

Tržne cene v Ljubljani

dne 18. jan. v. rija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	7 30	Surovo maslo,	— 80
Ječmen,	6 40	Jajce, jedno	— 3
Oves,	6 80	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 50	Telečje	— 64
Koruz,	5 50	Svinjsko	— 60
Krompir,	2 80	Kostrunovo	— 40
Leča, hktl.	12 —	Piščanec	— 55
Grah,	12 —	Golob	— 17
Fižol,	10 —	Šeno, 100 kgr.	2 40
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100	2 70
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub. m.	7 —
Špeh svež,	— 60	„ mehka, 4 „	5 —

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
17.	9. zvečer	735.1	+0.8	sr. vzh.	jasno	
18.	7. zjutraj	738.5	—1.4	sl. jvzh.	skoro obl.	0 0
	2. popol.	740.0	+1.2	sl. jvzh.	oblačno	
Srednja večerajša temperatura +0.1°, in za 26 nad normalom.						

Apologetični govori.

P. Hugolin Sattner.

Dobijo se 41 3—2

v ljubljanskem frančiškanskem samostanu.

Cena 50 kr., po pošti 3 kr. več.

Kathreiner
KATHREINER'S KAVIN
le kot
primes k bobovi kavi
edno zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile
za 25 kr.

Svripilo! Zaradi ničvrednih
ponarejenih izdelkov je
treba paziti na izvirne za-
voje z imenom
Kathreiner

Lesno volno (fino oblanje) kot najboljša
najceneje in najčisteje zamotno gradivo
lesene oboje za pošiljave vzorcev vsake
vrste; **čistilne treščice** za pivovarne in
tovarne oca; **zaboje** vsake oblike in veli-
kosti in za vsako rabo; s stroji izdelane **zob-
nike**, higiensko čiste; specialiteto:
izključno patentovane **cevke za smotke**,
kakor tudi druge **v lesno stroko spada-
joče predmete** ponuja

Grajsko-Kolovška lesna industrija
v Jaršah pri Mengšu na Kranjskem
Pojasnila, kakor tudi prevdarki stroškov se dajo radovoljno.

9 (6-3)

Feliks Stare.

Večna luč!

Podpisani — vstrezajoč splošni želji prečast, du-
hovščine, da se pridobi trajna, lepa večna luč — jamči
z gotovostjo s svojim, njemu garantiranim pristnim
oljčnim oljem in najnovejšimi **stenji** trajno, lepo
in najcenejšo **večno luč**, ki vstrajno neprenehoma,
tudi v hudem mrazu, močno gori, in za katero po-
polnoma zadostuje 32 klg. olja po 48 kr. klg. za celo
leto. — **Stenji** podpisanega goré tudi v vsakem
pristnem olju.

Cene podrobnostim in poduk (kar prilagam vsaki
pošiljavi) odpošiljam na zahtevo brezplačno.

Nadejaje se obilnih naročil od prečast, duhovščine
in cerkvenih oskrbnikov, zagotavljam točno in vestno
postrežbo.

Valentin Kofol,

farni cerkvenik

v Kanalu na Goriškem.

Praško domače zdravilo

iz lekarne

B. Fragner-ja v Pragi,

je staro, najprvo v Pragi rabljeno domače sredstvo, ka-
tero rane ohranjuje čiste ter zabranjuje in olajšuje vnetje
in bolečine ter je oblajuje

V lončkih po 35 kr. in 25 kr.; po pošti 6 kr. več. —
Razpošilja se sleherni dan. 46 26-1

Vsi deli ovitka imajo poleg razvidno
oblastveno potrjeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

B. Fragner, lekarna „pri črnem orlu“ v Pragi.

Mala strana, na vogalu Spornerejeve ulice 203.

Schicht-ovo patent-milo

z znamko „labud“ je
najboljše izmed katerega-
koli mila.

56 1

Sidro Liniment. Capsici comp.

18-3 iz lekarne Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoča ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh **priljubljeno**
domače zdravilo kar kratko kot 726 70-11

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

Velikansko izber vseh mogočih predpustnih predmetov

ima

Franc Karol Bisenius,

Dunaj I., Singerstrasse 11, Mezzanin.

Prosim, pazite na naslov, kajti nimam no-
bene podružnice. To je najstarejša, najslavnejša in naj-
boljše podjetje.

Vedno najnovejše po nizkih cenah na debelo.

Originalne japonske jako komične
papirne čepice, 10 kom. 40 kr.
Nove kotilijonske ture, 6 parov po
50 kr. in dražje.

Kotilijonski redi v zlatem in sre-
brnem kartonu vtisnjeni, 10 ko-
madov 6 kr. in dražje. Fini
erépe-redi 10 kom. 30 kr. in
dražje. Kotilijonski trakovi v no-
vodobnih barvah 10 kom. 15 kr.
in dražje, na željo tudi v kuvert-
tih v kakršnemkoli številu sor-
tirani.

Priznana okusna izvršitev dekoracij
za plesne prostore.

Dekoracije za plesne dvorane se
posojujejo in prodajajo.

Originalni novi pariški šalji in
norčljivi predmeti 10 kom. 50 kr.
in dražje.

Barvasta efektna razsvetljava za kotilijonske podobe, komad
po 10 kr. in dražje.

Nenevarni salonski umetni ogenj, dekoracije za zlato dobitke,
Gledališki odri se posojujejo in postavljajo, ne da bi se kaj
poškodovale sobne stene. 31 3-2

Ceniki zastoj.

Brzojavka.

Radi porušenja hiše, v kateri imam prodajalnico,
preselil se bom v kratkem

na Sv. Petra cesto štey. 4

vsled te preselitve pa prodajam odslej vse zimske in
tudi druge predmete

25 do 30 dostotkov ceneje.

Ignacij Žargi,

Sv. Petra cesta št. 4.

Otvorjenje tesarskega obrta.

Podpisana usojata si sl. občinstvu javljati, da sta ustanovila s
parno močjo delujoči

tesarski obrt

pod tvrdo

A. Jerančič & A. Ažman

na Karlovski cesti — Tesarska ulica v Ljubljani.

Priporočata se v vsa v tesarski obrt vštetočajoča se dela za-
gotavljajoč solidno, trpežno in natančno izvršitev po najnižji ceni.
Skrb jima bo, da zadovoljita kar možno spoštovane svoje naročnike.

Velespoštovanjem

A. Jerančič & A. Ažman.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
znanomanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre

Ustanovil leta 1767 Joh. Jak. Samassa
v Ljubljani.

C. in kr. dvorni
ZVONAR 60 12-1

Albert Samassa
v Ljubljani.

Livarna harmonično in melodično
ubranih

ZVONOV.

Zaloga cerkvene priprave iz masivnega
brona, svečnikov, lestencev, svetilk,
altarnih križev, kanon-tablic, loncev
za cvetlice itd.

Sesalnice

najboljše konstrukcije za razno uporabo: za
pivovarne, tovarne, rudnike itd.

Vodnjake (štirne)

popolne vodovodne naprave, kletne
sesalke in potrebščine, cevi iz kova-
nega železa, cevi iz gumija in ko-
nopne cevi,

vsakovrstno kovinsko blago

kot: različne pipe in ventile, pred-
mete za sklepanje in zapiranje pri
napeljavah cevij, priprave za ko-
pališča, varnostne priprave za parne
kotle, mazilne priprave itd.

Livarna za medenino in kovino
po modelih.

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj oenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svetinjo
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan

izdelovatelja orgelj v Kamnigori (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom v izvrševanje
novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala **55 novih orgelj**
in izvršila nad **200 poprav.**

Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga
od najprilagodljive do najfinejša oblike.

IVAN JAK
v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.
Zaloga šivalnih strojev in
Ceniki zastoj pristrojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
sv. Petra cesta št. 17.
priporoča preč. duhovščini vzhledno svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vsprejema tudi naročila na nove predmete ter pre-
navlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzjevišča

priporoča se prečastiti duhovščini, cer-
kvenim predstojništvom in dobrotnikom v
najnatančnejše izdelovanje

**monštrano, ciborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev itd.**

iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlata, Križevniški trg 1, Ljubljana
se priporoča preč. duhovščini za izdela-
vanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznato natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleiten),
slike, cefe, kroglice za vrvi itd.

J. Kopač,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporoča prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne

čebelno-voščene sveče
kg. po 2 gl. 45 kr.
Za pristnost jamči s svoto
1000 kron.

Pošiljatev franko za naročila v Avstro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvite in med priporoča
preč. duhovščini in sl. občinstvu

OROSLAV DOLENEC
svečar in lektor, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališne ulice št. 10.

Dobiva se tudi med v satovji, pitancev
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjeveca,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
puje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.

Drag. Matkovič
brivec in vljasuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporoča v najtanjše izvrševanje
vseh v brivsko in vljasuljarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.

Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče

iz trdega lesa, poliran v orehovi
barvi,
voja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov
v Ljubljani za frančiškansko cerkvi.

Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njuno
stroko vstevajoča se dela v mestu in na
deželi. Delo izvršujeta povsem vzhledno
po najnižji ceni. Prekupcem priporočata
oljnaté barve v ploščevinastih pušicah.
Največja zaloga karbolineja, maščobe za
konjska kopita in usnje.

Pečar IVAN URAN Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporoča p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo

pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
njih stroko
spadajočih
trpežno v ognji iz-
delanih predmetov po
prav nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovski ulici,
zastopnik g. Kalš na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR urar v LJUBLJANI
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporoča svojo zalogo

zlatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic
po najnižjih cenah.

Poprave izvršuje natančno in točno.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruze in koruzno meko.
Prodaja na drobno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjavo
v Ljubljani, Semenišče (za vodo)
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v

gospodinjstvo spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Zaloga raznih orodja
in kirurških instrumentov.

Ljubljana **Alojzij Vanino** Ljubljana
Stari trg 6. Stari trg 6.
priporoča prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu nože, škarje, britve
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Franjo Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ple-
skarsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna stavbinska ključarska dela
Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča,
ima v zalogi ključke iz aluminija. Posebej
še se priporoča v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bole-
čine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarskega mostu, v Köhlerjevi
hiši, I. nadstr.

Franc Pavšner krojač v Ljubljani,
Valvasorjev trg 4
nasproti c. kr. gimnaziji
se priporoča preč. duhovščini in sl. občin-
stvu v naročila na duhovniško in ol-
vino obleko po poljubnem kroju, zago-
tavlja trpežno, natančno delo, uljudno
postrežbo in kar možno nizko ceno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporoča v podkavanje konj in razno-
vrstnih voz, ima tudi v zalogi
raznovrstne vozé in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

GABRIEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocev na peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapeti-
ranje in dekoriranje dveran in sob, ka-
tere tudi špalira. Osobito se priporoča za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporoča

L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

FR. TOMEČ
pozlata v Ljubljani, Strelške ulice št. 14
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izvršitev vseh pozlatarskih del
in prenavljanja altarjev, tabernakeljev,
križevih potov, podob svetnikov itd. za-
gotavljajoč zanesljivo delo in nizko ceno.

JANEZ DOGAN
mizarški obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatovi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo izvrstno urejeno

**zalogo divanov, žim-
nic, omar, stolov, po-
stelj itd.**

Cenilniki s podobami so franko na
razpolago.
Najnižje cene, izborna blago.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima

narejene obleke

za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz veljblo-
dove diake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršuje se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Tapetniška kupčija
OBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporoča
svoje izvrstne

modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nice, divane in vsa v tapetniško
obrt spadajoča dela.

Vizitnice
v poljudni obliki priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino na-
mizno in sladšičarsko pecivo iz različne moke
po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruktli,
domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. Pripo-
roča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imen-
dneih in raznih slovesnostih.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Lapponi-ju g. lekarnarju G. PICCOLI-ju
v Ljubljani pristrčno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
želodec.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji za-
pisujejo bolehamim

Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepa želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila točno izvršuje proti povzetju

G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tesarski obrt

v Ljubljani,
Nove ulice št. 5

Se priporoča v vsa tesarska stavbena dela.
— Cene povsem terpežnemu, zanesljivemu delu
primerno nizke.
Domača tvrdka! Domača tvrdka!

658 24-20

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster
in zapriseženi izvedenec
o. kr. deželne sodnije.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Srajce za gospode,
beli chifon, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od gld. 1-10 do 2-70
šest " " 6-25 " 15-
Srajce za dečke,
v velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gld. 1- do 1-40
šest " " 5-75 " 7-75
Svitice za gospode,
6 vrst
jedne 80 kr. do gld. 1-40
šest gld. 4-50 do gld. 7-50
Dvanajst ovratnikov
od gld. 1-80 do 2-20.
Dvanajst manšet
od gld. 3-30 do 4-60.
12 predlog
(Vorhemden)
od gld. 3-25 do 5-
3

Oskrbi celé oprave za neveste.

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči tvrdka

J. C Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno 8 3

Vsak dan sveži 7 (3-3)
Pustni krofi se dobé pri

Jakobu Zalazniku

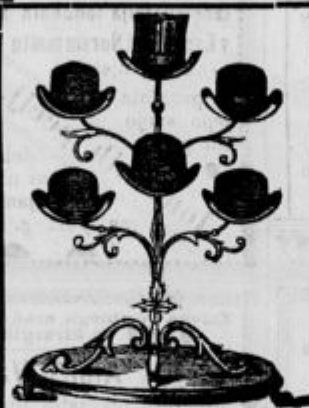
v Ljubljani, na Starem Trgu šte. 21.

Kwizdov
fluid proti protinu
Mnogoletno preizkušeno, bolečino
stajajoče domače sredstvo. Okrepišob
za vrtanje pred in po dolgotrajnem tekanju.
Cena steklenici 1 gld. a. v. 1/2 stekl. 60 kr. a. v. 5
332 (20) 14) **Glasna zaloga:**
Dobava se v vsaki lekarni.
Paziti je na varstveno znamko in zabav
naj se izrecno
Kwizdov
fluid proti protinu

Naznanilo in priporočilo.

Preč. duhošini in sl. občinstvu z mesta in na de-
zeli javljam najljubše, da sem po potresu 16. aprila
opustil prodajalnice v Gledališki ulici v Ljubljani, ter
imam odslej glavno zalogo 336 52-36

najraznovrstnejših klobukov

cilindrov, čepic,
slamnikov itd.

samo
na Starem trgu
(pod Trančo) št. 1
poleg čevljarskega mosta

Priporočam se ob jed-
nem v obilo nakupovanje
zagotavljaše dobro blago
po nizki ceni.

Velepospotovanjem

J. SOKLIČ

v Ljubljani,
Stari trg, št. 1.

Lepa kočija (Landauer)

dvosedežni kupej,

dvojica angleške konjske oprave

je cenó naprodaj na Rimski cesti št. 17. 53 2-2

Konjski cvet
(pomnoženi restitucijski tok)

steklenica 1 gld., 5 steklenic 4 gld.

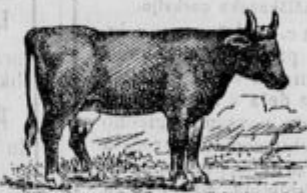
rabi se za drgnjenje v krepilo konjskih udov. Ta

cvet, mnogo let po iz-
kušenih živinozdrav-
nikih in od praktič-
nih poljedelcev pri-
znan kot krepičen,
lažša otrpnelost
konjskih udov ter
služi v krepilo pred
in v restitucijo (odvr-
ščenje) po kakem
trudapolnem delu.

Skušena redilna štupa za živino,

za konje rogato živino, ovce, prašiče i. t. d.

Rabi se skoro 40 let
z najboljšim vspe-
hom večinoma po
blevih, ako živinče
nemore jesti; zbolj-
šuje mleko.

Zametek z rabilnim
navodom vred velja

50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

priporoča in razpošilja na vse strani s prvo pošto

lekarnar 113 6

Ubalđ pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Slovensko-nemški slovar.

Izdan na troške rajnega knezoškofa Ant. Al. Wolfa.

Uredil

M. Pleteršnik.

Dva zvezka (118 pól vél. osm.), nevezana 11 gld. 50 kr.,
vezana v polfranc. izvirnih platnicah 14 gld. 50 kr

V zalogi Katoliške Tiskarne v Ljubljani izšlo je
ravnokar:

12 Marijinih pesmij

za mešan zbor zložil

Janez Pogačnik

op. 8.

Cena partituri 50 kr. Vsak glas velja 10 kr. Po
pošti 5 kr. več.

Dunajska borza.

Dne 17. januarija.

Skupni državni dolg v notah	100 gld	45 tr
Skupni državni dolg v srebru	100	80
Avstrijska zlata renta 4%	122	55
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100	30
Ogerska zlata renta 4%	121	75
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99	05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	999	—
Kreditne delnice, 160 gld.	359	—
London vista	121	70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	45
80 mark	11	88
80 frankov (napoleonador)	9	62 1/2
Italijanski bankovci	44	20
2 kr. cekini	5	72

Dne 18. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	145 gld.	— kr
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158	—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	50
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141	75
Dunavske vravnave srečke 5%	128	—
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	105	—
Posojilo gorskega mesta	112	—
4% kranjsko deželno posojilo	—	—
Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	99	—
Prioritetne obveznice državne železnice	220	—
južne železnice 3%	169	70
južne železnice 5%	131	50
dolenjskih železnice 4%	99	50

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld.	50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	133	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	60
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	25
Salmové srečke, 40 gld.	66	—
St. Genóis srečke, 40 gld.	71	—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	52	—
Ljubljanske srečke	22	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	165	75
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3360	—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	486	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100	—
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	62	—
Montanska družba avstr. plan.	83	50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	159	—
Papirnih rubljev 100	128	—

Nakup in prodaja

sakovratnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
tavarovanje za izgube pri šrobanjih, dr. izredanju
najboljšega dobika
Kuliantna izvršitev naročil na borzi.

Meniarnična delniška družba

„M E B C U R“

Wohzeile št 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vsotni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.